

Pro budoucnost je klíčová schopnost empatie a sociální gramotnost, shodli se odborníci

Čtvrtá průmyslová revoluce je v plném proudu a my se jí budeme muset přizpůsobit. Především ve vzdělávání. To byla hlavní myšlenka konference, kterou pořádal spolek AFEUS (Alliance for European Succes) ve čtvrtek 19. dubna v Praze na Stavební fakultě ČVUT. Diskuse se mimo jiné zúčastnili autor knihy Ekonomie dobra a zla a bývalý poradce Václava Havla či ministra financí Tomáš Sedláček nebo zakladatel Institutu ekonomických studií na FSV UK profesor Michal Mejstřík.

„Začít se musí u učitelů a u učitelů učitelů. Dnešní typ výuky už je prostě zastaralý,“ řekl Tomáš Sedláček. Podle něj je potřeba výuku digitalizovat a zaměřit se mnohem více na praktické znalosti a prohlubování sociálních dovedností než na memorování zbytečných faktů. „Ty věci si ti lidé budou moci najít na Googlu. To, že potřebují všechno vědět, je přežitek,“ doplnil ho Michal Mejstřík. „Důležité je, aby lidé uměli s těmi informacemi pracovat.“ Panelisté se shodli, že umělá inteligence ještě dlouho nebude schopná dávat fakta do souvislostí takovým způsobem, jakým to umí jen člověk.

Diskutéři byli za jedno i v tom, že oblastem sociálních návyků či rozvoji empatie by se mělo věnovat více času. „Neznamená to, že memorovat vůbec ne. Jde jen o to, aby nám z těch dětí pak nevyrostly mašiny na zbytečně informace, naprosto neschopné chápat ostatní lidi a rozumět tomu, jak společnost funguje,“ prohlásil Sedláček.

Když došla řeč na rozvoj překladatelských technologií, díky kterým by se lidé nemuseli učit jazyky, strhla se velká debata. Ta veskrze směřovala k jedinému závěru: „Je sice fajn, že nebudeme muset umět slovní zásobu. Ale kdo někdy žil v jiném státě, tak ví, že klíčové pro komunikaci s cizinci není jazyk samotný, ale jisté interkulturní pochopení, které musíme aplikovat, když mluvíme s někým, kdo žije na druhém konci světa. Opět se vracíme k výjimečné schopnosti lidí vnímat a chápat věci v kontextu,“ řekl Pavel Mertlík, bývalý ministr financí za ČSSD.

„Před dvaceti lety, tedy před třetí průmyslovou revolucí, by si také nikdo nedokázal představit, že počítače vytvoří nová pracovní místa, která předtím neexistovala. Já bych se nebála a počkala, co nám budoucnost přinese. Nezapomeňte, že v současnosti máme asi 220 tisíc volných pracovních míst pro 250 tisíc lidí,“ odpověděla Martina Bacíková, ředitelka Institutu ekonomického vzdělávání a zakladatelka Ekonomické olympiády pro SŠ na dotaz, zda robotizovaný průmysl nevezme lidem práci. „Důležité ovšem je rozvíjet ty klíčové vlastnosti, jako je empatie, sociální inteligence, či schopnost promptně a kreativně reagovat na změnu situace,“ dodala.

O tomto problému píše historik Yuval Noah Harari ve své knize Homo Deus: A brief history of Tomorrow. Podle něj čtvrtá průmyslová revoluce vytvoří jakousi zbytečnou třídu (useless class), která nebude schopná se uplatnit v divoce progresivní společnosti. Zda tomu tak skutečně bude, nechtěl Tomáš Sedláček, který se v tomto tématu orientuje ze všech diskutérů nejlépe, říct.

„Důležité bude, jak se k tomu postaví mladá generace. Pokud se však nezmění přístup a platové ohodnocení učitelů, nepovolí se výuka expertů z branže na středních a základních školách a celkově se výuka nedigitalizuje, vidím to velmi černě,“ zakončil debatu Sedláček.

Z konference Vzdělanost pro společnost 4.0 Jan Křovák